

Nr 49.

Av herr **Andersson** i Alfredshem m. fl., *angående utredning om statens medverkan till vidgad omfattning av hemsyster- verksamheten.*

En social hjälpverksamhet som hitintills rönt mindre uppmärksamhet här i landet är hemsysterverksamheten.

År 1920 stod den första hemsystern färdig att gå ut i hemmens tjänst. Hon stod ensam, men i och med denna enkla början hade tanken förverkligats att söka dugliggöra unga kvinnor att gripa in vid särskilda tillfällen i hemmen, såsom vid husmödrarnas sjukdom, barnsörd eller dödsfall, samt till hjälp åt gamla.

Under åren har det visat sig, att sådan hjälp är av yttersta nöden, och se vi på hemmens behov just nu, framgår tydligt att det är endast ett jämförelsevis ringa antal hem, som kunna räkna med att få permanent hemhjälp. På grund av hushållsarbetets rationalisering är det för många hem under normala förhållanden icke heller nödvändigt, men när husmodern blir urståndsatt att sköta sitt hem uppstå svårigheter. Alla som tänkt sig in i dessa problem torde vara ense om behovet av hemhjälp och då helst sådan som är utbildad och känner eget ansvar för de krav som hemmets tillgodeseende ställer på en husmor.

Det betyder en oändlig lättnad för husmodern, om hon är sjuk eller utarbetad, att med fullt förtroende kunna överlämna hem och barn i en kunnig hjälps vård, och för patientens tillfrisknande på sjukhuset betyder det helt visst mycket.

För närvarande utbildas hemsystrar vid hemsysterskolan i Lund och vid Uppsala hemsysterskolas båda avdelningar i Uppsala och Leksand, samt har i år tillkommit skolan vid Vårsta i Härnösand och kristliga ungdomsskolan i Mellansel. Samma plan för utbildningen tillämpas vid samtliga skolor. Utbildningstiden är 18 månader. De första 12 månadernas utbildning överensstämmer med den av kungl. skolöverstyrelsen godkända planen, såväl praktisk som teoretisk undervisning, för lärlingskurs i husligt arbete med 47 undervisningsveckor och 44 veckotimmar. Dessutom fortsätta övningar i praktiskt arbete utom timplanen. Av praktiskt arbete förekomma hushållsgöromål, matlagning, hemvård och tvätt samt sömnad och barnavård. När det gäller sömnad lägges vikt vid enkel klädsömnad samt om-syning av gamla plagg till barnkläder, något som ofta förelägges hemsystrar.

De teoretiska ämnena efter timplanen äro: näringslära, hemvård, materiallära, hushållsekonomi med bokföring, hygien, barnavårdslära och samhällslära. Till fortsatta kursen (sex månader) hör praktiskt arbete på sjukhus i 12 veckor, barnavård 6 veckor, hemsysterpraktik och vård av gamla 8 veckor,

svenska röda korsets kurs i hemsjukvård 36 timmar. Övningarna i sjukvård avse endast sådan sjukvård som varje husmor bör kunna utföra i sitt hem.

Eleverna, som söka sig till hemsysterskolorna, äro i åldern 23—30 år. För att antagas fordras god hälsa, god folkskoleutbildning och goda kroppskrafter, praktisk läggning, vana i husligt arbete och helst kunnighet i ladugårdsskötsel.

Skolorna ha i egenskap av lärlingsskolor något bidrag till läraravlöningar. Undervisningen under första året är fri för eleverna. För det sista halvåret betala eleverna ingen avgift men skola under första tjänstgöringsåret som hemsyster ersätta hemsysterskolan för kostnaderna härför. I inackorderingsavgift betala eleverna 65 kronor per månad. Till täckande av denna avgift kan elev som är obemedlad erhålla understöd av staten med upp till 45 kronor per månad.

För närvarande äro cirka 300 hemsystrar utbildade i Uppsala och Leksand. Av dessa äro omkring 250 i tjänst. Över hälften äro kommunalt anställda, de övriga äro anställda av föreningar, stiftelser, industriföretag eller i enskilda hem.

Det har med åren visat sig att man börjat betrakta hemsysters anställande som en ny gren av socialvården inom kommunerna. En del kommuner lämna bidrag till hela kostnaden och tillsätter en hemsystemnämnd, som närmast leder arbetet. I andra kommuner har verksamheten ordnats på olika sätt.

Att denna hjälpform fyller ett länge känt behov torde vara obestridligt. Bristen på lämplig arbetskraft till ifrågavarande sysslor är anmärkningsvärt stor i landets alla delar. Möjligheterna för anställandet av hemsyster ute i kommunerna är oftast en ekonomisk fråga. Kommunernas ekonomi är i många fall hårt ansträngd, vilket gör att man ej kan gå in för nya hjälpformer hur nödvändiga de än äro.

I de kommuner där man redan har gått in för anställande av hemsyster råder en samstämmig mening om att denna hjälpverksamhet utfört ett välsignelsebringande arbete i hemmens och framför allt i husmödrarnas tjänst. Denna verksamhet borde vara förtjänt av statsmakternas intresse och stöd.

Då emellertid denna fråga är av stor omfattning bör en allsidig utredning ske beträffande under vilka former och på vilket sätt staten bör bidraga för att ordna denna, enligt vår mening viktiga angelägenhet.

Med hänvisning till ovanstående föreslå vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära en allsidig utredning syftande till statens medverkan till att hemsysterverksamheten får den omfattning som dess behjärtansvärda ändamål förtjänar.

Stockholm den 19 januari 1943.

K. J. Andersson,
Alfredshem.

Sigfrid Jonsson,
Alsen.

Fredrik Sundström.

Hulda Skoglund-Lindblom.

Judith Olsson.